

Бәйтерек ауданының білім беру бөлімінің
«Жас туристер станциясы»

«Бекітемін»

Бәйтерек АББ ЖТС

директоры

Т.А.Терехова

« » 2021ж

«Келісемін»

директордың ОІЖ

орынбасары

А.С.Иргусаева

« » 2021ж

«Қаралды»

Экология бөлімінің

менгерушісі

А.С.Бекешев

« » 2021ж

«Эко турист»
ЭКОЛОГИЯ БАҒЫТЫНДАҒЫ ҮЙІРМЕСІНІҢ
КҮНТІЗБЕЛІК ЖОСПАРЫ

Үйірме жетекшісі: А.С. Бекешев
Мекен – жайы: Бәйтерек ауданы,
Переметный ауылы, Локомотивная 38
Байланыс телефоны: 87752437207

2021 – 2022 оқу жылы

Түсінік хат

Өзектілігі:

Эко турист үйірме мүшелерінің адам мен табиғаттың арасындағы жаңа қарым-қатынас типті қалыптастыру негізінде құрылған және балалардың экологиялық танымын кеңейтуге бағытталған. Бұл Үйірме туристік-экология базасына негізделеді және оқушының жан-жақтылығын қалыптастыруға есептелген.

Қазіргі таңда туристік-экологиялық білімді қалыптастыру үшін нақты, сарамандық көзделген іс- әрекет негізінде, әрбір адам өзін табиғаттың бір бөлшегі ретінде сезініп, оны қорғауға және сақтау мәселелеріне барлық көңіл бөлінген. Осындай мәселені шешу үшін балаларға қосымша білім беру потенциалы зор роль атқарады. Балалар мен жасөспірімдерге туризміне арналған Эко турист қосымша білім беру Үйірмесі бойынша білім алатын және сабақ барысында түрлі тапсырмаларды орындайтын (өсімдіктер мен жануарларға бақылау жүргізу, гербарий, ылғалды препараттармен жұмыс жасау, өсімдіктер мен жануарларды күту жөніндегі практикалық жұмыстар және т.т.) мектеп оқушылары туристік-экология туралы, табиғат және табиғат құбылыстары туралы терең білім дағдыларын игереді. Сабақ процесінде жеткіншектердің сезімі, танымы, зерттеу дағдылары өсіп дамиды.

Эко турист үйірмесі Үйірмесі 7-10 сынып оқушыларына арналған. Барлығы 216 сағат. Үйірме жұмысы аптасына 6 сағатқа құрастырылған.

Үйірменің мақсаты –бала зейінін табиғатқа аудару, өсімдік және жануарлар әлемінің күрделілігі мен байлығын көрсету, қоршаған ортаға құрметпен және ұқыптылықпен қарау сияқты экологиялық адамгершілік әрекеттерді қалыптастыру.

Үйірменің білімділік мақсаты:

Туристік-экология жөніндегі білімдерін кеңейту және тереңдету, оқушыларды белсенді білім алу дағдысына тарту, оқу-танымдық іскерліктері мен дағдыларын дамыту, ой-өрісін кеңейту.

1. Қоршаған ортаның негізгі факторларымен және олардың адам ағзасына тигізетін әсері.
2. Әркімнің өз денсаулығына, қоршаған ортаға жауапты болуы.
3. Әр жеке адамның және жалпы қоғамның қоршаған ортаға жауапты екендігін және оның ресурстарын тиімді пайдалану дағдыларын үйрену.
4. Оқушылардың іс-әрекеттері экологияны жете түсінуге және проблемаларды шешуге көзделгені болуына көмектесу.

Үйірменің тәрбиелік мақсаты:

- табиғатты сүйіп, экожүйені қорғап, молайтуларына үлес қосу;
- туристік-экология мәдениеттілігі қалыптастыру;
- туған өлке табиғатына деген қызығушылықтарын арттыру;
- елімізбен қаламыздың экологиялық ахуалымен танысады, салауатты өмір салтына қалыптасады.

Үйірменің дамытушылық мақсаты:

Оқушының жеке басының тұлғалық қалыптастыру кезеңі – өмірде өз орнын іздеумен, мамандық таңдауға талпынысымен ерекшеленеді. Оқушы арманы мол, қиялы қанатты мектеп оқушыларының әлеуметтік жағдай туралы толғанысты кең шағы және адамгершілік, азаматтық, әсемдік, табиғатты қорғау, оны молайту туралы танымын тереңдету, патриоттық сезім арта түседі. Бастысы әр оқушы және ол өзі қоршаған ортаға әсер ететін жағдайларды зиянын төмендетуге үлесін қосады.

Үйірме бойынша жүргізілген сабақтардың нәтижесінде мектеп оқушылары жер бетіндегі өсімдіктер мен жануарлардың түрлерімен толық танысады, өсімдіктер мен жануарларды асырау және өсіру, күту бойынша практикалық дағдыларын меңгереді, әдебиеттермен жұмыс істеу тәсілдерін игереді. Жеткіншектер экскурсия және практикум кезінде табиғатты бақылау, гербарий жинау тәсілдерімен танысады,

өсімдік түрлерін ажыратып үйренеді. Конкурстар, танымдық Үйірмелар, викториналар өткізу барысында оқушылардың шығармашылық қабілеттері дамиды.

Үйірменің негізгі міндеттері:

Оқыту негізі туристік-экологиялық білім беру:

- оқушылардың алған білімін жеңіл қабылдауы;
- зерттеу және сараман жұмыстарына үйрену;
- қоршаған ортаның біртұтастығын танып білу;
- өлкетану бағытында білім алу.

Үйірменің ерекшелігі: Өткізілетін сабақтардың барысында балалармен жұмыс жүргізудің әр түрлі әдіс-тәсілдері пайдаланылады: әңгімелеу, әңгімелесу, гүлзар және тірі табиғат мүйісіндегі практикалық жұмыстар, өзіндік жұмыстар, табиғатты бақылау және т.б. Қызықты әдістер кеңінен пайдаланылады: кроссвордтар, жұмбақтар, туристік тақырыптар бойынша ойындар. Сабақтар мен экскурсиялар кезінде оқушының туған өлке табиғатына деген қызығушылық, табиғат дүниесін аялау, құрметтеу, оны көркейту және баптап күту сияқты сезімдері қалыптасады. Олар экологиялық тәрбие алады, еліміз бен қаламыздың экологиялық ахуалымен танысады, салауатты өмір салтына қалыптасады.

Үйірме сабақтарын жүзеге асыруда балалар жасы 12 – 17 жас аралығы, бұл аралықта оқушының белсенді іс - әрекеті оқушының ой жүйесінің, көңіл көкжиегінің кеңеюіне әсер етеді. Әсемдікті өз қолымен жасай алатынына көзі жетіп, өзіне деген сенімі артады. Олар өзі өмір сүретін ортаны көгалдандыру, оны әсем де көркем етіп жасау оқушының білімге құштарлығын арттырудың бір жолы болып табылады.

Үйірменің жүзеге асыру мерзімі: қосымша білім беру – 2 жыл, оқу сағат саны: 216 сағат.

Сабақтың түрі мен тәртібі: Үйірме сабақтары негізінен – даралап, топтап, шағын топтар және көпшілік топтарға жүргізіледі. Сабақта ойын, психологиялық жаттығу тренингтары пайдаланылады. Топтық саяхатқа шығу арқылы балалар қоршаған ортаны қорғауға тәрбиеленеді.

Сабақтың мерзімі: сабақ келісілген сабақ кестесі арқылы жүреді. Екінші жыл – 2 рет жұмасына (3 сағ, 3 сағ); Оқушылар құрамы өзгермеуі қажет. Үйірмеге оқушылар өз еркімен және ата – аналар рұқсатымен қабылданады, екінші жыл оқытуға 12 оқушы қабылданады. Оқушылар құрамы әр жылда бірдей болады, тек оқушылар басқа қалаға көшу немесе үйірмеге қатысуға мүмкіндігі болмаған жағдайда шығады.

Оқу тәжірибенің жүзеге асуы: Оқушылар қызығушылығы артып, қабілетіне қарай мамандық таңдауына, өмірден өз орнын табуына ықпал етуде.

Үйірменің қысқаша мазмұны

Үйірме мүшелері жер бетіндегі өсімдіктер мен жануарлардың түрлерімен толық танысады, өсімдіктер мен жануарларды асырау және өсіру, күту бойынша практикалық дағдыларын меңгереді, әдебиеттермен жұмыс істеу тәсілдерін игереді. Жеткіншектер экскурсия және практикум кезінде табиғатты бақылау, гербарий жинау тәсілдерімен танысады, өсімдік түрлерін ажыратып үйренеді. Конкурстар, танымдық Үйірмелар, викториналар, экспедициялар мен саяхаттар өткізу барысында оқушылардың шығармашылық қабілеттері дамиды.

Жеке зерттеу жұмыстарының нәтижесінде оқушылар біледі: әдеттегі тіршілік әрекеті кезінде әр адам әдейі жасамаса да қоршаған ортаға біршама зиян келтіреді. Сарқылатын табиғи ресурстарды жұмсайды, ауаны, суды ластайды, көп мөлшерде тұрмыстық қалдық заттар шығарады, оның арасында қауіпті заттар да болады, осы Үйірме негізінде экологиялық проблемаларды болдырмас үшін әр үйірме мүшелеріне экологиялық көзқарас қалыптастырып, табиғат құндылығын сақтап қалуларына бағыт бағдар беру.

Үйірме сабақтарын меңгеру кезінде бірінші орында біздің әрқайсымыздың табиғат алдындағы жауапкершілігіміз тұрады.

Күтілетін нәтиже

Үйірме бойынша жүргізілген сабақтардың нәтижесінде мектеп оқушылары:

- қоршаған ортаға зиян келтіретін және экологиялық қауіпсіз құрылыс материалдардың айырмашылығын білу;
- тұрмыстық қалдықтарды қайта пайдалану;
- өзіндік қалдықтарды анықтап, олармен не істеу керек екенін білу;
- өз үйіндегі ең жиі кездесетін ауа ластаушыларды анықтау, үйдегі ауа ластануын қақпайлау немесе азайту үшін профилактикалық жұмыстарды жүргізу;
- туризм негіздерін толық меңгереді
- экологиялық акцияларына қатысу;
- азық түліктің уытты заттармен ластану түрлерін, сапасы төмен азық-түліктің адамға жағымсыз әсерін қақпайлау мүмкіндіктерін;
- үй ішінде өсетін өсімдіктердің рөлін және олардың үйде орналастыру ережелерін;
- үй ішінде адамның қасында тұратын жануарлардың түрлерін, олардан келетін пайда мен зиянды;
- экологиялық жобаның не екенін және оны қалай іске асыруға болатынын үйренеді.

Конкурстар, танымдық Үйірмелер, викториналар өткізу барысында оқушылардың шығармашылық қабілеттері дамиды.

Жоспары

№	Тақырыбы	Сағат саны			Өткізу уақыты	Ескерту
		барлығы	теория	практика		
Кіріспе (24 сағат)						
1	Экология және табиғат	3	3	-	15.09	
2	Туристік-экология дегеніміз не?	3	3	-	20.09	
3	Зерттеулер кезіндегі қауіпсіздік ережелері	3	-	3	22.09	
4	«Таза ауыл» акциясы	6	3	-	27.09	
			-	3	29.09	
5	Экология ғылымының ерекшеліктері	3	3	-	04.10	
6	Табиғат және адам	6	3		06.10	
			3		11.10	
Далалық жағдайда жүргізілетін экологиялық зерттеулер (72 сағат)						
7	Гидрология. Судың химиялық жағдайын анықтау	9	3	6	13.10	
					18.10	
					20.10	
8	Сенбілік	3	-	3	25.10	
9	Экспедиция кезінде алғашқы медициналық көмек көрсету	6	3	-	27.10	
			-	3	01.11	
10	Масштаб және оның түрлері	3	-	3	03.11	
11	Өзеннің көлденнен қимасын сызу	6	3	-	08.11	
			-	3	10.01	
12	Өзен суының шығыны анықтау	6	3	-	15.11	
				3	17.11	
13	Геоботаника дегеніміз не?	3	3	-	22.11	
14	Геоботаникалық профильды сызу	3	3	-	24.11	
15	Сарамандық жұмыс	6	3	-	29.11	
			-	3	03.12	
16	Картография.	3	-	3	06.12	
17	Экологиялық құрал-жабдықтармен жұмыстану	3	-	3	08.12	
18	Компас. Топографиялық белгілер	6	3	-	13.12	
			-	3	15.12	
19	Геоморфология және оны қолдану	9	3	-	20.12	
				3	22.12	
				3	27.12	
20	Сарамандық жұмыс. Экологиялық зерттеулер бойынша викторина.	6	3		29.12	
				3	05.01	
Туризм негіздері (30 сағат)						
21	Жасанды жартасқа өрмелеу.	6	3	-	06.01	
			-	3	10.01	
22	Шаңғымен топтық серуен	9	3		12.01	
				3	17.01	
				3	19.01	
23	Спорттық бағдарлау	6	-	3	24.01	

				3	26.01	
24	Туристiк құрал-жабдықтармен жұмыстану	9	-	3 3 3	31.01 02.02 07.02	
География және экология (27 сағат)						
25	Географиялық карталармен жұмыстану	6	3 3	-	09.02 14.02	
26	Таулардың түзілуі. Қазақстанда орналасқан таулар.	6	-	3 3	16.02 21.02	
27	Пайдалы қазбалар	6	3	- 3	23.02 28.02	
28	Экологиялық құрал-жабдықтармен жұмыстану	9	3	- 3 3	02.03 07.03 09.03	
Қоршаған орта (27 сағат)						
29	Құстарға жем сауыттар жасау.	6	-	3 3	14.03 16.03	
30	Орнитология ғылымы дегеніміз не?	6	3	3	25.03 26.03	
31	Сарамандық жұмыстар	6	-	3 3	28.03 30.03	
32	Құс білгірі	9	3	3 3	04.04 06.04 11.04	
Туристiк-экологиялық зерттеулер (24 сағат)						
33	Геоботаникалық зерттеу	6	3	- 3	13.04 18.04	
34	Геоморфологиялық зерттеу	9	3 - -	- 3 3	20.04 25.04 27.04	
35	Кепкен шөпті жинау	6	3 -	- 3	02.05 04.05	
36	Энтомология	3	-	3	10.05	
Қайталау бөлімі (12 сағат)						
37	Топтық жорық	8	-	8	11.05	
38	Аудандық музейге экскурсия	4	-	4	23.05	
Барлығы		216	84	132		

Қолданылған әдебиеттер

- Мырзабеков. Ж.М. Особо охраняемые природные территории Казахстана: экология, биоразнообразие и перспективы развития их сети. – Алматы, 2000
- Л.И. Егоренков «Экология туризма и сервиса». – Москва: 2003
- В.В. Храбовченко «Экологический туризм» - Москва 2004
- Карманная энциклопедия туриста.- М.: Вече, 2000.
- Карманная книга натуралиста